

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ

เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลด้านการเรียนภาคทฤษฎี ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ และเพื่อน ด้านที่พักอาศัย ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพบนหอผู้ป่วย ด้านบรรยากาศบนหอผู้ป่วยและความสัมพันธ์กับอาจารย์นิเทศก์ และผู้ร่วมงาน

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่าง เพศ ชั้นปี รายได้ครอบครัว การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา ภูมิลำเนา อัตมโนทัศน์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับการปรับตัวของนักศึกษานพยาบาล

เพื่อศึกษาตัวแปรที่สามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้ตัวอย่างประชากร 585 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมี 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ส่วน มีทั้งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และตัดแปลงจากเครื่องมือผู้อื่น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-PC คำนวณหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า ที การทดสอบค่า เอฟ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพิ่มตัวแปรเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของตัวอย่างประชากร

เพศ ชั้นปี ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ภูมิลำเนา รายได้ของครอบครัว นักศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากร มีทั้งสิ้น 585 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 94.20 ชั้นปีที่ 1 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.9 มีบิดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิด

เป็นร้อยละ 48.4 มารดามีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 66.3 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในเขตอำเภออื่นๆ คิดเป็น 64.4 และมีรายได้ครอบครัวต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.8

2. การศึกษาตัวแปรพยากรณ์ ด้านคะแนนเฉลี่ยสะสม และอัตมโนทัศน์

คะแนนเฉลี่ยสะสม ของของผลการวิจัย พบว่านักศึกษา ส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.01-3.00 คิดเป็นร้อยละ 65.6

อัตมโนทัศน์ ผลการวิจัย พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีอัตมโนทัศน์ในทางบวก คิดเป็นร้อยละ 80.3

3. ค่าเฉลี่ยของ อัตมโนทัศน์โดยรวม เท่ากับ 32.10 จัดอยู่ในอัตมโนทัศน์บวก

4. ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าคะแนน การปรับตัวโดยรวมมีค่าเฉลี่ย 370.228 หมายความว่าระดับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลรายด้าน พบว่า

4.1. ด้านการเรียนภาคทฤษฎี มีค่าเฉลี่ย 79.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12.00 จัดอยู่ในระดับปานกลาง

4.2. ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ และ เพื่อน มีค่าเฉลี่ย 70.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.97 จัดอยู่ในระดับมาก

4.3 ด้านที่พักอาศัย มีค่าเฉลี่ย 68.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.86 จัดอยู่ในระดับปานกลาง

4.4. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพบนหอผู้ป่วย มีค่าเฉลี่ย 41.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.58 จัดอยู่ในระดับปานกลาง

4.5. ด้านบรรยากาศบนหอผู้ป่วย และความสัมพันธ์กับอาจารย์นิเทศก์และผู้ร่วมงาน มีค่าเฉลี่ย 109.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 20.05 จัดอยู่ในระดับปานกลาง

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ คะแนนเฉลี่ยสะสมกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กระทรวงสาธารณสุข

5.1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล กับการปรับตัวของนักศึกษา พบว่าชั้นปี และรายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับการปรับตัวของนักศึกษา

พยาบาล ($r=.26$, $r=.10$) ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตอบสนองสมมติฐานข้อที่สองกล่าวคือ นักศึกษาที่มี ชั้นปีสูงขึ้น และมีรายได้ของครอบครัวมากขึ้น จะมีการปรับตัวดีขึ้น

5.2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนเฉลี่ยสะสม กับการปรับตัว ของ นักศึกษาพยาบาล พบว่า คะแนนเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับ ปานกลางกับการปรับตัว ของนักศึกษาพยาบาล ($r=.40$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นการตอบสนองสมมติฐาน ข้อที่ 2 กล่าวคือ นักศึกษาที่มี คะแนนเฉลี่ยสะสมสูง จะมีการปรับตัวสูงด้วย

5.3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง อัตมโนทัศน์ กับการปรับตัวของนักศึกษา พยาบาล พบว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำ กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ($r=.23$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นการตอบสนองสมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวคือ นักศึกษา ที่มีอัตมโนทัศน์ด้านบวก จะมีการปรับตัวสูงด้วย

6. การศึกษาสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ คะแนนเฉลี่ยสะสม กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

6.1. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า กลุ่มตัวพยากรณ์ ที่สามารถ พยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยสะสม ชั้นปี อัตมโนทัศน์ โดยตัวพยากรณ์ที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถร่วมพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา พยาบาลได้ร้อยละ 22.99 ($R^2=.2299$)

6.2. เมื่อพิจารณากลุ่มตัวแปรที่สามารถ พยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา พยาบาลตามน้ำหนัก และทิศทางของความสัมพันธ์ของตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญ ในการพยากรณ์ การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์ทางบวก และมีความสำคัญ ตัวแรก คือ คะแนนเฉลี่ยสะสม ($Beta=.4001$) รองลงมา ได้แก่ ชั้นปี ($Beta=.2052$) ซึ่งมีความสำคัญทางบวก รองลงมาคือ อัตมโนทัศน์ ($Beta=.1704$) ซึ่งมีความ สัมพันธ์ทางบวก ความสัมพันธ์ทั้งหมด ดังกล่าวสามารถสร้างสมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ในรูป คะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Z' = .400 \text{ GPA} + .205 \text{ class} + .170 \text{ scto}$$

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยการวิจัยจะนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียง

เหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

พบว่า การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($X=370.328$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการปรับตัวด้านการเรียนภาคทฤษฎี การปรับตัวด้านด้านที่พักอาศัย การปรับตัวด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพบนหอผู้ป่วย การปรับตัวด้านบรรยากาศบนหอผู้ป่วยและความสัมพันธ์กับอาจารย์นิเทศน์ และผู้ร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับ ปานกลาง ส่วนการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ เสาวลักษณ์ เจนวิริยะกุล (2535) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า นักศึกษามีการปรับตัวด้านการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ เพื่อนและผู้อื่น ด้านที่พักอาศัย ด้านสภาพแวดล้อมและสภาพการณ์บนหอผู้ป่วย ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน และอาจารย์นิเทศน์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อรพินท์ จิราภรณ์ (2518) ได้ศึกษา เปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล 3 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ วิทยาลัยพยาบาลวิริยะ วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ในเรื่องการปฏิบัติงาน การปรับตัวทางสังคม ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพ พบว่าทั้ง 3 วิทยาลัยไม่มีปัญหาในด้านการเรียน และสอดคล้องกับ ผ่องศรี ศรีมรกต (2532) ได้ศึกษาติดตามระดับความวิตกกังวลและ ภาวะสุขภาพจิต (2532) ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3-4 ระหว่างปีการศึกษา 2531-2532 นักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า สภาพการศึกษาภาคทฤษฎี และ ภาคปฏิบัติ ไม่มีผลกระทบต่อความวิตกกังวล ในทางใดทางหนึ่งแต่กลับมีผลต่อความเครียดจากการเรียนให้ดีขึ้น และทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ในระบบของทางวิทยาลัยพยาบาล จะมีระบบเกื้อหนุน (Situation Support) ที่ช่วยสนับสนุนให้ นักศึกษามีการปรับตัว ได้ดีขึ้นอยู่หลายประการ ระบบเกื้อหนุนดังกล่าว ได้แก่

1. ระบบการปฐมนิเทศ นักศึกษาใหม่ ซึ่งจะปฐมนิเทศในทุกๆด้านที่นักศึกษาต้องเกี่ยวข้อง ทั้งด้านการเรียนภาคทฤษฎี การเรียนภาคปฏิบัติ ด้านที่พักอาศัย กฎระเบียบของทางวิทยาลัย ตลอดจนด้านสภาพแวดล้อมต่างๆของวิทยาลัย เพื่อให้ นักศึกษาสามารถมีความพร้อมมากขึ้น ซึ่งผลจากการปฐมนิเทศดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวได้ดีขึ้น

2. ในการรับนักศึกษาใหม่ทุกๆปี ทุกวิทยาลัยจะมีการจัดอบรมคุณธรรม และจริยธรรม ให้กับนักศึกษายาบาล ทั้งนี้เชื่อว่า จริยธรรม และคุณธรรม เป็นสิ่งที่คอยควบคุมให้มนุษย์มีปฏิกริยาต่อกันอย่างนุ่มนวล สันติสุข และสร้างสรรค์ให้รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว ถ้าปราศจากจริยธรรมแล้วมนุษย์คงจะไม่แตกต่างจากสัตว์ (สาโรช บัวศรี, 2526:4-5) และในหลักสูตรของการศึกษานายบาลเองก็มีวิชาจริยศาสตร์สำหรับพยาบาล ให้ นักศึกษาได้เรียนด้วย ขณะเดียวกัน นักศึกษาจะได้รับการปลูกฝังจากคณาจารย์เสมอให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม และจริยธรรม อันดี ทั้งนี้เพราะ วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องให้บริการแก่สังคม และเป็นบริการที่ให้กับมนุษย์โดยตรง ดังนั้น นักศึกษาจึงต้องฝึกตนเองให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม และจริยธรรม จากเหตุผลดังกล่าว ย่อมมีส่วนช่วยให้นักศึกษาปรับตัวได้ดีขึ้นเมื่อเกิดปัญหาต่างๆในระหว่างที่กำลังศึกษา

3. ในทุกวิทยาลัยจะมีฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งจะดูแลนักศึกษาโดยตรงในด้านความเป็นอยู่ สวัสดิการต่างๆ เช่น น้ำ อาหาร การเจ็บป่วย การบริการต่างๆ ทนการศึกษา ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับนักศึกษา และ นักศึกษาก็สามารถแสดงความคิดเห็น หรือ ข้อเสนอแนะเมื่อเกิดปัญหาในเรื่องต่างๆ ซึ่งนับว่ามีส่วนช่วยให้นักศึกษาได้รับความสุข สะดวกสบาย และ ช่วยให้นักศึกษามีการปรับตัวให้ดีขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) กล่าวว่า การจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในเรื่องต่างๆ จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสติปัญญาของเยาวชน และช่วยในการปรับตัวให้ดียิ่งขึ้น และ สมหวัง นิธิยานุวัฒน์ และ วิไลวรรณ นิธิยานุวัฒน์ (2519) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อชีวิต และ ความเป็นอยู่ และพัฒนาในทุกๆด้านของสมาชิกโดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาในสังคมนั้นๆ ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าว ย่อมส่งผลให้นักศึกษามีการปรับตัวที่ดีขึ้นได้

4. ทุกวิทยาลัยพยาบาล จะมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และมีแผนกแนะแนว และให้คำปรึกษา กับนักศึกษาที่มีปัญหาในด้านต่างๆ หรือเมื่อต้องการปรึกษาในเรื่องต่างๆ ซึ่งมีส่วนช่วยให้นักศึกษามีการปรับตัวที่ดีได้ในเรื่องต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร รุ่งเรืองกลกิจ (2532) ได้ศึกษาการให้การปรึกษาทางจิตวิทยา เพื่อลดปัญหาการปรับตัวของนักศึกษานายบาล

มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า การให้คำปรึกษาทางจิตวิทยามีผลลดปัญหาการปรับตัวในมหาวิทยาลัยของนักศึกษานายบาล และสอดคล้องกับ พเยาว์ พูนเจริญ (2524) ซึ่งเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กับแบบรายบุคคล ที่มีต่อการปรับตัวภาคปฏิบัติของนักศึกษานายบาล โรงเรียนรามาศิบัติ พบว่า นักศึกษาที่ได้รับคำปรึกษาทั้งแบบกลุ่ม และแบบรายบุคคล มีการปรับตัวได้ดีกว่า ก่อนที่ยังไม่ได้รับการปรึกษา

5. ทุกวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมภายใน และภายนอกวิทยาลัย ที่สร้างความอบอุ่นให้กับนักศึกษาค่อนข้างมาก เช่น กิจกรรมรับน้องใหม่ กิจกรรมรับหมวกและรับตะเกียงในดิ่งเกล กิฬาสีภายในวิทยาลัย กีฬาระหว่างสถาบัน เป็นต้น ซึ่งในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ย่อมส่งผลให้นักศึกษาได้ใกล้ชิดสนิทสนม กับ อาจารย์ เพื่อนๆ ตลอดจน บุคคลอื่นๆมากขึ้น และยังทำให้นักศึกษาได้ผ่อนคลายความเครียดจากการเรียน ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น และมีกาปรับตัวที่ดีขึ้นเช่นกัน ดังที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) กล่าวว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นกิจกรรมที่ดีว่า เป็นการเปิดโอกาสแก่นิสิต นักศึกษามีส่วนแสดงความสามารถ การตัดสินใจ การปรับปรุงบุคคลิกภาพ และการรู้จักการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดีในสังคมของนิสิตนักศึกษาเอง

6. ในระบบการปกครองของวิทยาลัยพยาบาลจะเป็นแบบเคารพอาวุโส (Seniority) ซึ่งจากระบบดังกล่าว นี้ จะต้องดูแลน้องๆ และน้องก็ต้องเคารพนี้ ทำให้เมื่อน้องมีปัญหาอะไรก็สามารถขอความช่วยเหลือจากนี้ ได้ตลอดเวลาทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน และผูกพันกันมากขึ้น และสามารถหาแนวทางแก้ปัญหาต่างๆได้เร็วขึ้น เนื่องจากมีคนคอยช่วยเหลืออยู่ใกล้ๆ ย่อมมีส่วนให้นักศึกษามีการปรับตัวเร็วขึ้นและดีขึ้น

7. ในระบบการศึกษาของวิทยาลัยจะแบ่งเป็นภาควิชาต่างๆ ซึ่งรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งอาจารย์แต่ละภาควิชาจะมีการชี้แจง และประชุมนิเทศนักศึกษาทุกครั้ง ในเรื่องของการเรียนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะในเรื่องของภาคปฏิบัติ อาจารย์จะประชุมนิเทศทุกครั้งที่นักศึกษาจะฝึกปฏิบัติงาน ซึ่งนับว่ามีส่วนสำคัญที่ให้นักศึกษาได้รับรู้และเตรียมตัวในการปฏิบัติงาน เป็นการลดความเครียดและช่วยให้นักศึกษาปรับตัวได้ดีขึ้นในการฝึกปฏิบัติงาน และขณะเดียวกัน ขณะที่นักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน จะมีอาจารย์นิเทศก์จากทางวิทยาลัยที่คอย ดูแล แนะนำ ช่วยเหลือนักศึกษา ทำให้เมื่อเกิดปัญหาขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน นักศึกษาก็จะได้รับคำปรึกษาทันที

แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยก็แสดงให้เห็นว่า นักศึกษายังมีภาวะที่เสี่ยงต่อการปรับตัวได้ไม่ดีเท่าที่ควร จึงจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้บริหารการศึกษา ของสถาบันการศึกษา ตลอดจน คณะครูทุกท่าน ควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการปรับตัวของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวที่ดีขึ้น ในทุกๆด้าน และควรให้ความสำคัญกับงานในฝ่ายกิจการนักศึกษาในทุกๆด้าน อย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาให้มีการปรับตัวในระดับที่สูงขึ้น กว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ เกรตเฉลี่ยสะสมกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชั้นปี และรายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ($r=.26$, $r=.10$) ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาที่มีชั้นปีที่สูงขึ้น จะมีการปรับตัวที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผ่องศรี ศรีมรกต และคณะ (2532) ที่ศึกษาระดับความวิตกกังวลของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3-4 ปีการศึกษา 2531-2532 มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีภาวะสุขภาพจิตที่ดีกว่าชั้นปีที่ 3 สอดคล้องกับ อรพินท์ จิราภรณ์ (2518) ศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ วิทยาลัยพยาบาลวชิระ วิทยาลัยสภากาชาดไทย พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จะมีระดับความวิตกกังวล สูงกว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 เสาวลักษณ์ เจนวิริยกุล (2536) ศึกษาความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยขอนแก่น ทั้ง 4 ชั้นปี พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความสามารถในการปรับตัวสูงสุด ตาธณี ประคองศิลป์ (2532) ศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่าแต่ละชั้นปี มีปัญหาการปรับตัวที่แตกต่างกัน และชั้นปีที่สูงจะมีการปรับตัวที่ดีกว่า Lapslep, Daniel - K (1989) ศึกษาเรื่อง Psychological Separation and Adjustment to College พบว่า นักศึกษาใหม่ จะมีปัญหาการแยกตัวมากกว่า นักศึกษาชั้นปีที่สูง นิมพา สมพงษ์ และคณะ (2523) ศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี พบว่า นักศึกษา แต่ละชั้นปี จะมีปัญหาการปรับตัวที่แตกต่างกัน และชั้นปีที่สูงขึ้น จะมีการปรับตัวที่ดีกว่า และ ศิริลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2523) ศึกษาปัญหาการศึกษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะมีการปรับตัวดีกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1

เมื่อพิจารณา รายได้ของครอบครัว ซึ่งจากผลการวิจัย กล่าวได้ว่า นักศึกษาพยาบาล ที่มีรายได้ของครอบครัวสูง จะมีการปรับตัวในระดับสูง ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพิน แสงสว่าง (2536) ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับเจตคติวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข พบว่า ปัจจัยด้าน อาชีพของบิดา มารดา และ รายได้ของครอบครัว มีผลต่อเจตคติของนักศึกษาพยาบาล ณี กาศย์ (2512) ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพ และการปรับตัวของในโรงเรียนของนักเรียนที่มาจากครอบครัวชั้นกลาง และชั้นต่ำ พบว่า นักเรียนในครอบครัวชั้นกลาง จะมีการปรับตัวที่ดีกว่า นักเรียนในครอบครัวชั้นต่ำ Delph (1991) กล่าวว่า เด็กที่มีฐานะยากจน จะมีการปรับตัวที่ไม่ดี William, Kather Arlene Knapp (1991) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปรับตัวในมหาวิทยาลัยพยาบาลอินเดียหน้าตะวันออก พบว่า รายได้ของครอบครัว ค่าใช้จ่ายของนักศึกษา มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษา อรพินท์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ (2532) ศึกษา องค์ประกอบที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น พบว่า เด็กวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน โดยที่เด็กวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะมีการปรับตัวดีกว่าเด็กวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

เมื่อพิจารณาในเรื่องคะแนนเฉลี่ยสะสม จากผลการวิจัย กล่าวได้ว่า นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูง จะมีการปรับตัวในระดับสูงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Robert M. Gagne (1970) ที่กล่าวว่า สถิติปัญญาเป็นความสามารถทางสมองซึ่งเกี่ยวข้องอยู่กับความสามารถในการปรับตัว และสอดคล้อง กับ Danial A. Prescott (1961:14-16 อ้างอิงจาก ทศพล สังขิตนุ, 2533) ที่กล่าวถึง องค์ประกอบประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ องค์ประกอบด้านการปรับตัว ซึ่งได้แก่ การปรับตัวและการแสดงอารมณ์ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ Pavlakl (1981) อ้างอิงจาก เกษร จิ๋จุมบัน (2532:27) ที่ทำการศึกษาตัวแปรพยากรณ์คุณภาพของอาชีพของนักเรียนเกรด 9 และเกรด 12 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนเกรด 9 มี ตัวแปรด้าน สถิติปัญญา เกรดเฉลี่ยสะสม ด้านอาชีพบิดา ความสนใจและความพอใจในอาชีพ การเตรียมตัวและความสามารถด้านอาชีพ เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด สำหรับนักเรียนเกรด 12 มีตัวแปร เกรดเฉลี่ยสะสม ค่านิยมในอาชีพ ความสนใจและความพึงพอใจ ความมั่นคงในอาชีพเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

เมื่อพิจารณาในเรื่อง อัตมโนทัศน์ ซึ่งจากผลการวิจัย กล่าวได้ว่า นักศึกษาพยาบาล ที่มีอัตมโนทัศน์สูง จะมีการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ไพจิตร ผักเจริญผล (2523) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างอัตมโนทัศน์ การปรับตัว และสถิติปัญญา ของ

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า อັตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์กับ การปรับตัว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุดาพร สงวนวงษ์ (2534) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระหว่าง ภูมิหลังอັตมโนทัศน์แรงจูงใจในการปฏิบัติงานการพัฒนาตนเองกับความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัด กระทรวงกลาโหม พบว่า อັตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญ และ White, Mary Elizabeth (1992) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางครอบครัว อັตมโนทัศน์ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน พบว่า ทั้ง 3 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันทางตรง อย่างมีนัยสำคัญ และ Jame, Patricia France (1991) ศึกษาการสนับสนุนทางสังคม และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผิวดำ ในโรงเรียนนอกเขตเมือง พบว่า ตัวแปร ทั้ง 3 ตัว มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ และ สอดคล้องกับ กลุยา ตันติผลาชีวะ (2525) ที่กล่าวว่า ถ้าคนแต่ละคนมีความเข้าใจตนเองดีจะมีการปรับตัวทางสังคมดี การเข้ากับคนอื่นจะดีมากขึ้น ทำให้การสร้างสัมพันธ์ภาพเป็นไปได้ดีด้วย

ตอนที่ 3. ตัวพยากรณ์ที่สามารถอธิบายความผันแปรการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ตัวแปรที่สามารถ เข้าสมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล มี 3 ตัว คือ คะแนนเฉลี่ยสะสม ชั้นปี อັตมโนทัศน์อย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ.05 คะแนนเฉลี่ยสะสมอธิบายความแปรปรวน ได้ร้อยละ 16.01 ($R^2 = .1601$) มีความสัมพันธ์ทางบวกเมื่อพิจารณาน้ำหนัก และทิศทาง ($B=54.0514$) แสดงว่า การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลจะเพิ่มขึ้น ถ้านักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงขึ้น เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์ ชั้นปี เข้าไป ความสามารถในการอธิบายความแปรปรวน ของการปรับตัวได้อีกร้อยละ 20.15 ($R^2 = .2015$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวก เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทาง ($B=9.8060$) แสดงว่า การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลจะเพิ่มขึ้น ถ้านักศึกษาอยู่ชั้นปีสูงขึ้น เมื่อเพิ่มตัวแปรพยากรณ์ อັตมโนทัศน์ สามารถอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวได้อีกร้อยละ 22.99 ($R^2 = .2299$) มีความสัมพันธ์ทางบวก เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทาง ($B=.4769$) แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีอັตมโนทัศน์สูงจะมีการปรับตัวสูงด้วย ผลการวิจัยแสดง ให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยสะสม ชั้นปี และ อັตมโนทัศน์ สามารถรวมพยากรณ์ การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ โดยนักศึกษาที่อยู่ชั้นปีสูงขึ้น จะมีการปรับตัวที่ดีขึ้น และถ้าคะแนนเฉลี่ยสะสม และอັตมโนทัศน์สูง จะมีการปรับตัวสูงด้วย

ดังนั้นผู้บริหารการศึกษา และคณาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลทุกท่าน จึงควรให้ความสนใจกับนักศึกษา และสนับสนุนนักศึกษาในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ศึกษามีการเรียนที่ดีขึ้น และมีอัตมโนทัศน์ที่ดีแก่ตนเอง อันจะเป็นหนทางที่จะทำให้นักศึกษามีการปรับตัวได้ในระดับมาก ซึ่งหมายความว่านักศึกษาพยาบาลจะประสบความสำเร็จในการเรียน และเป็นพยาบาลที่มีคุณภาพได้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลครั้งนี้ตัวแปร คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ชั้นปี ร่วมกับ คะแนนเฉลี่ยสะสม และ อัตมโนทัศน์ ซึ่งสามารถทำนาย การปรับตัว ได้เพียง ร้อยละ 22.99 เท่านั้นจึงควรศึกษาตัวแปรอื่นๆที่อาจจะพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลได้ ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล การอบรมเลี้ยงดู ทักษะชีวิตต่อวิชาชีพพยาบาล และสุขภาพจิตของนักศึกษา ดังที่ ฮิลการ์ด (Hilgard, 1962) ซึ่งกล่าวว่า ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี จะเป็นผู้ที่มีความสามารถปรับตัวเองเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ อภิวันท์ วงศ์ข้าหลวง (2530) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวกับสุขภาพจิตของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยี และ อาชีวศึกษา พบว่า ปัญหาการปรับตัวมีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพจิต สูงตามไปด้วย และ Landis (1955) พบว่า ครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตย จะมีการปรับตัวได้ดีกว่า เด็กที่มาจาก พ่อแม่ เข้มงวด และมีอำนาจเหนือบุตร ออพินท์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ (2530) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น พบว่าการอบรมเลี้ยงดู ตามการรับรู้ของนักเรียนวัยรุ่น แบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถการปรับตัว ของนักเรียนวัยรุ่น และ รุจิเรศ ธนรักษ์ และ สุปราณี พันธุ์น้อย (2524) ศึกษา อันตบการเลือกเข้าเรียนพยาบาล ทักษะชีวิตต่อวิชาชีพพยาบาล และสัมฤทธิผลทางการเรียน พบว่า ทักษะชีวิตต่อวิชาชีพพยาบาล มีความสัมพันธ์ กับคะแนนลักษณะวิชาชีพพยาบาลมีความสัมพันธ์ กับคะแนนลักษณะวิชาชีพ กับงานในอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าการอบรมเลี้ยงดู ทักษะชีวิต และสุขภาพจิต มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถาบันการศึกษาควรมีการกำหนดแนวทางต่างๆ ที่จะช่วยให้นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวที่ดีในด้านต่างๆ และควรนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ตลอดจนติดตามประเมินผลด้วย
2. ผู้บริหาร และคณาจารย์ในวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษามีการพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน เช่น เรื่องของการเรียน และการมองตนเองในทางบวก
3. สถาบันการศึกษา ควรมีการเตรียมนักศึกษาใหม่ให้ดี ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา ในวิทยาลัยพยาบาล เพื่อให้ทราบถึงสภาพที่แท้จริงของการเรียนวิชาชีพพยาบาล และการเป็นอยู่ภายในวิทยาลัยพยาบาลในทุกๆ ด้าน โดย การจัดปฐมนิเทศ การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยให้นักศึกษาเข้าใจ และ ปรับตัวได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการปรับตัวในด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น
2. ควรศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลในภาคต่างๆ
3. ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล เช่น การอบรมเลี้ยงดู ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล และสุขภาพจิต
4. ควรศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อเปรียบเทียบ กับการศึกษาครั้งนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย